DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA*,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-sextâ mensis Novembris, anno Domini M. DCC. LXXXVI.

M. CLAUDIO-BARTHOLOMÆO-JOANNE LECLERC, Doctore Medico, Præside.

An Pulmo præcipuus Sanguinis opifex?

I.

VITÆ fomes & instrumentum sanguis Fœcundæ instar scaturiginis microcosmum irrorat, fovet, nutrit. Succus dulcis, mollis, ferè in infinitum sectilis. Duas in illo partes reperire est conspicuas, obviasque sensibus, serum & crassamentum. Prius cùm aquosam complectitur sanguinis portionem, tùm lymphaticam, ex quâ proximè nutritio; ubi leni calore turgescit, agitur in bullas, abitque sensim in vaporem, mox in *gelatinosam* densatur substantiam, tandemque in osseas veluti, pellucidas, & cornu similes lamellas concrescit. Posterius duplici constat substantiâ, purpureâ nimirùm & fibrosâ. Purpurea congeries est globulorum rubentium ex aliis tenuioribus conflatorum, abeuntibus in pellucida quædam & plano-ovalia segmenta. A coacervatis ejusmodi globulis, rubicundus sanguinis color; horum vix ullus deprehenditur ad humanæ machinæ functiones usus: quot enim animalia purpureo sanguinis colore destituta? Pars altera crassamenti fibris distincta est retis in modum implicitis: in ejus loculis serum & globuli rubri delitescunt. Crassioribus constat ponderosioribusque moleculis, quibus præceps volatilium impetus cohibetur, adeòque citatior eorum effluxus miris

* *Propugnata, anno 1714, à Joanne-Mathæo* LE BERT; *M. Petro-Antonio* LEPY, *Præside.*

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

modis reprimitur. Hæc dùm perpetuo circuitionis motu attenuatur atque migrat in ſerum, recentis appulſu chyli uſque reſtituitur. Quiſquis locum noverit in quo purpureus hic latex maximè conteritur, certè germanam retexerit ſanguinis officinam, & in divini liquoris quaſi ſacrarium penetrârit?

I I.

NIHILO felicior recentiorum induſtria quàm veterum, in excogitandâ hæmatoſeos causâ. Nodum illi per fermentum, hi per jecur, reſecant: neutri ſolvunt. Imò verò ut circuitus illius mirifici inſcitia hos à culpâ quodammodo vindicat, ſic illos invicta Harvæi experimenta turpi errore premunt. Ecquid enim adverſetur magis circuitui quàm fermentatio, motui totius quàm principiorum, progreſſivo quàm expanſivus. Qualia chyli, talia videas & ſanguinis inſtrumenta. Molaribus primùm dentibus, dein muſculoſis ſtomachi fibris tunduntur alimenta in chylum, ſimili prorsùs ratione partium ſolidarum *occillationes* repetitæ, variique anfractus quos ſubire cogitur ſanguis, debitam ipſi impertiunt naturam. Dubitas? Nonne quò tenuior ſanguinis ſubſtantia, eò ad obeunda munia corporis accommodatior? Fibra ſanguinea ritè contrita capillares meatus pervadit; ſuccus nutritius ſero dilutus, omni ex parte comminutus & ad vaſorum uſque oſcula delatus, erumpentium partim particularum jacturam reſarcit. Quanquam autem cor & arteriæ in ſanguinis opificio partes ſuas agant, vaſa tamen pulmonaria ab aëre compreſſa præcipuum hæmatoſeos opus ſibi vindicant, tanquam primaria hujus inſtrumenta.

I I I.

RESPIRATIONIS materies aër, organum pulmo; cujus moles, figura, numerus diverſis in animantibus diverſo ſe habent & mirabili modo. Hic verè ludens natura luxuriat. Teſtudinis pulmo ad infimam uſque ventris inferioris partem pertingit; in inſectis omnibus multiplices tracheas arterias per totum corpus diſperſas, arteriarumque more diviſas obſerves. Octodecim pulmones in papilionibus animadvertuntur; & quidem inclytam illam corporis organici partem natura ſolers præparandis ſuccis ita neceſſariam duxit, eâ ut plantas carere non paſſa ſit. Enim verò plantæ per vaſcula patula, flexilia, atque ex lamellis vel ſquammatim diſpoſitis, vel in ſpiræ modum contortis conflata ſic vigent, ut ejuſmodi vaſculis, pulmonum ritu, aërem ex terrâ ſuſcipiant, quo deindè ſucci nutritii ſolutio perficiatur. Mira in homine pulmonum compages, viſu non præclara minus quàm uſu. Coaleſcit nimirùm ex leviſſimis tenuiſſimiſque membranis, quæ extenſæ ſinuantur

in infinitas penè veſiculas; iſtæ autem ſic inter ſe diſponuntur, ut ex tracheâ in veſiculas, ex alterâ veſiculâ in alteram aditus pateat liber, omneſque tandem in membranam continentem deſinere videantur. Hæ porrò capſulæ quamplurimis ductibus ſanguineis interiùs ſcatent, exteriùs verò vaſis conſtant in reticuli modum contextis, & ita gracilibus ut pro ſtaminibus nervoſis habita fuerant. Quantulæ ſint ſanguinis moleculæ, quæ tam arctos, ſinuoſos (quales nullibi reperire ſit) meatus tranſcurrunt, quantaque ſit vis aëris in ſanguinem irruentis per tot derivatum canaliculorum mæandros, cui non exploratum?

IV.

CAVENDUM imprimis ne fucum incautis faciat vis elaſtica cordis à Neotericis meritò decantata. Cor certè muſculus eſt virtutis non ſpernendæ; ipſius quoque aortæ ſuis inſtructæ carnoſis fibris vegetus admodum motus. Neque tamen eſt quod cum pulmone de palmâ contendant. Huic datum eſt præcipuum quoddam regni corporei munus exercere, fontemque vitæ ſanguinem conterendo perficere. In corde unius momenti preſſio, & in ſingulas ſanguinis partes unica. Neque verò dixeris in capillaribus aortæ ramulis æquè ac in pulmonaribus incidi ſanguinis particulas: illic enim ſyſtoles diaſtoleſque motus admodùm videtur remiſſus, nulla eſt irruentis aëris actio, nulla preſſio. Nec mirum: ibi enim homogeneæ particulæ ſibi invicem adhærent, reliquaſque tantùm elabi ſinunt: extrema verò vaſorum pulmonarium non ad ſecernendas, ſed ad conterendas, comminuendas, miſcendaſque moleculas natura comparavit. Atque hinc eſt quòd fuerint eo contextûs artificio elaborata, ut ad induſtriæ ſpecimen non minùs quàm ad corporis organici principem uſum effecta dicas. Aër in pulmones delatus ſolâ vi percuſſionis veſiculas aëri non pervias expandit; hæ naturali elatere extenſioni obſiſtunt: quantus igitur inde ſanguinis attritus duabus ſubjecti hinc & indè viribus, ductuſque anguſtiſſimos, longiſſimos, maximèque tortuoſos permeantis?

V.

INTIMAM ſanguinis fabricam quiſque propiùs rimari voluerit, æmulam naturæ artem miretur in opificibus. Illi ut corpora quædam tenuiſſimum in pulverem comminuant exiguam materiæ comminuendæ partem lapidi (quem porphyritem vocant) impoſitam alterius ſaxi colliſu conterunt. Pari ratione ſanguis alveos arctiſſimos pulmonumque veſiculis coextenſos permeans magis ab aëre comprimitur attenuaturque quàm ſi patentioribus vaſis ſpatioſè contineretur; enimverò liquidum eſt corpus ſolidorum preſſioni obnoxium, quæ quidem ſi langueſceret & remitte-

retur, illud motum & *fluiditatem*, id eſt naturam præſtantiamque amitteret. Cùm igitur per fermentationem nativa ſanguinis pervertatur craſis, nec ſalia fermenteſcere apta in eo reperire ſit, nodum in ſcirpo quærit, qui ab aliâ causâ quàm à ſolidorum tritu repetit ſanguinis perfectionem. Ubinam accuratiùs quàm in pulmone abſolvitur? Quo vigente viget, labefactato corruit innumeras ægritudines paritura ſanguinis compages. Aliam aſſigna partem corporis aptiorem, ô perſpicax naturæ indagator, qui repugnas. In pulmone à naturâ comparata eſt idonea organorum terentium ſupellex, ibi arteriarum motus, ibi aëris compreſſio, ibi veſicularum vivax mirabiliſque agitatio. Erumpens inde ſanguis ſpumoſus, coccineus, & tenuiſſimus.

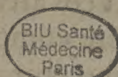
Ergo Pulmo præcipuus Sanguinis opifex.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Philibertus BORIE.	*M. Petrus-Auguſtinus* ADET.	*M. Simon-Anton.* BRINGAUD
M. Bernardus-Nicolaus PLUVINET.	*M. Claudius-Bartholomæus-Joannes* LE CLERC.	*M. Claudius-Joſephus* GENTIL *Militarium Noſocomiorum ad Regis exercitum Medicus.*
M. Franciſcus-Henricus-Theodorus COZETTE.	*M. Matthæus* GERAUD.	*M. Edmund.-Thomas* MOREAU.

Proponebat Pariſiis, GEORGIUS LANIGAN, Hybernus, Facultatis Medicinæ Nanceianæ Doctor, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus.

A. R. S. H. 1786. AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, viâ dictâ *du Fouarre*, 1786.